Nagyvárad, 1900. VI. évfolyam 185. szám. Szerda, augusztus 15.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . 4 » — »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . 5 » — »
Vidékre postán szállitva:
Egész évre . 24 kor. — fill.
Negyedévre . 6 » — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVARAD, aug. 14.

Boldogasszony Anyánk . . .

Nagyboldogasszony ünnepére hivnak a harangok.

A herczegprimás székvárosában zászlók lengenek, ünnepi miséket mondanak, hatalmas szónoklatok hangzanak el, melyeknél talán csak egynek van impozánsabb hatása: annak az egyszerü, de mély érzésü éneknek, mely ezer meg ezer öszszesereglett hivő ajkairól csendül meg . . .

Ne feledkezzél meg szegény magyarokról!

Szomoru időkben keletkezett ez az ének. Az országot két külső ellenség, a német meg a török dúlta s mindenik védelmezőjéül tolta fel magát ennek az árva nemzetnek; és a két ellenség közé oda állottunk harmadiknak mi magunk, segitve hol a németnek, hol a töröknek, de mind a két esetben nem ártva másnak, csak saját magunknak.

A külső ellenség nem volt elég. Be kellett jönnie a vallási meghasonlásnak, hogy a mely nemzet addig egy volt, legyen belőle három, egymással halálos ellenségeskedésben álló töredék. Onnan az énekben a két szomoru szó:

Romlott hazánkról . . .

És ez a romlott haza ott keresett oltalmat a Boldogasszony képénél diszitett zászló alatt. A kik előbb pártharczokban megosztották a nemzeti erőt s külön érdekeket oltalmazva, voltaképpen a nemzeti egységet támadták: Budavár ostrománál egyesültek a Szüz Máriás lobogó alatt. Egy református kurucz ezredes tüzte fel az első zászlót a Boldogasszony képével Budavár fokára.

Ebben a jelben győztek.

De nem volt köszönet a győzőkben. Egy magyar ezredes tüzte föl a győzelmi zászlót s idegenek vették ki a diadalmenetből a főrészt. Magyarok vére omlott a felszabaditó háboruban s a visszaszerzett földeket idegen, irántunk ellenséges fajoknak osztották ki. Boldogasszony anyánk katonáiként harczoltak a török ellen s mikor vissza volt szerezve az ország, nem átallották a Szüz Anya nevét használni fel Magyarország elnyomására.

Azt mondták: visszaállitjuk Magyarországon Mária országát. És ez ürügy alatt akartak csinálni hazánkból osztrák tartományt.

Nagy, igen nagy kisértés volt ez a magyar nemzetre. Szüz Mária nevével akarták elnyomni . . . mi sem érthetőbb, mint hogy ha a vérig zaklatott nép elfordul attól is, a kinek nevét álnokul tüzték fel jelszóul.

Nagy kisértés volt, de megállottuk. A szorongattatás óráiban is hiven megmaradt a magyar a Boldogasszony mellett. Mikor az Ő nevével akarták elnyomni, akkor fordult hozzá legbensőbb esdekléssel:

Nagy inségben lévén, igy szólit meg hazánk . . .

És a Szüz Anya nem hagyta el nemzetét. Magyarország hű maradt hozzá, Ő is hü maradt magyar nemzetéhez. Mikor már azt hitték, elveszett Magyarország, mikor külföldön számitgatták, hány év mulva hal ki az utolsó magyar: akkor indult a nemzeti élet a legnagyobb pezsgésnek, akkor támadt az irodalom, a politika, a közgazdaság hajnala!

Mindenikben Magyarország Nagyasszonyának áldó kezét lehetett telismerni.

És abban az utolsó nemzeti harczban, mely még most is fellelkesit puszta emlékezetével, ott is a Boldogasszony képével diszitett zászló lengett a seregek élén. A moszkvai nagytemplomban most is őriznek kettőt közülök a világosi fegyverletétel emlékéül.

Csak mintha köztünk felejtettek volna el némelyek mindent a történelemből.

Mintha már a katholikusok közül sem tudná mindenki, hogy 1857-ben is a mária-czelli bucsúra zarándokolás kezdte meg a nemzeti ujjáébredést, a hol először énekelte ismét egy szivvel-lélekkel az egész nemzet:

Boldogasszony anyánk, régi nagy patrónánk . . .

Nem csak ezt, hanem elfelejtették történelmünknek mindama lapjait, hová eddig a Magyarok Nagyasszonya irta volt be a nevét. S ezért, mikor ma körültekintünk Magyarországon, az ünneplők mellett ott látunk egy egész sereget, részben idegenből szakadt jövevényeket, részben, sajnos, magyarokat is, kik nem csak nem vesznek részt az ünneplők örömében, de odaállanak ünneprontóknak.

A sajtónak van egy része, mely erről a szent ünnepről csak a legnagyobb ellenszenvvel tud nyilatkozni. A közéletben

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Madonna levelei.

II. LEVÉL.

Velencze . . .

Édes Barátom!

Szivem megszakadni érzém, mikor bucsuztam az én mesés szépségü tündér-szigetemtől. Elbucsuztam tőle örökre . . . örökre. Mert bár az édes viszontlátás boldog reményével áltatám szegény fájó szivemet — igy akarva megkönnyniteni a válás nehézségét — most már tudom, hogy nem láthatom viszont soha. Látja édes barátom jóslatom teljesedésbe ment; vágytam már el Sorrentóból s midőn vágyam már teljesedésbe ment, ujra visszakivánkozom a nemrég elhagyotthoz, a lelkem fájva sir utána. De, ha el is hagytam, szivembe zártam képét gyönyörüséges szépségével; csak föl kell lebbentenem a könnyü fehér fátyolt, mely letakarja, hogy ismét láthassam s gyönyörködjem benne, elmerengve hallgassam a boldog kis villik szerelmetes tündérregéit, kik oly édesek, oly jók valának hozzám, szegény szenvedőhöz, gyakran fölkeresének elhagyott magányomban, mikor én álmodozva, elmélázva nézék föl a tiszta ragyogásu, boldog sorrentói égre; rózsa ajkaikkal elmondott, lágyan elsusogott boldogságos tündérregéikkel, de mindég megvigasztalták árva szivemet.

Talán nem is fájna ugy az édestől az elszakadás, ha miként kis madárkának, gyorsan repülő szárnyakat adott volna a nagy Teremtő, melyekkel könnyedén szelném át a tiszta levegőt s fáradtság nélkül, gyorsan követhetném vágyaim szárnyalását. — De lássa, igy kimozduini a kedves fészekből, igy indulni el messzeséges utamra; igy nem csoda, ha a hosszas vándorlásban lelkem visszasir a csendes puha fészekbe, s fáradtan, kimerülten érkezem el a . . . végállomásra.

Vétkezem — Istenem bocsásd meg nekem e hasolatot de életem eddigi utjai hasonlatosak a Megváltó golgothai utjához. Rémséges nagy kereszttel csöndesen haladék utamon, mely az élet utja vala — az iszonyu teher alatt hányszor összerogytam s nem volt ki megkönnyitse terhemet, nem volt ki verejtékező arczomat megtörölte volna. Kinosan összeszedém csekélyke erőmet, mentem tovább; mig végre sok szenvedés közt feljuték — elérkezém Golgothámra. — Most itt vagyok a Golgothán és nemsokára meghalok keresztemen . . .

Már Nápolynál pihenőt kellett tartanom, különben nem juthatok el szivem testvéréhez . . . a haldokló Veneziába. Megpihentem itt kissé, erőt gyüjtendő a végső nagy utra. Ha tudtam volna pihenni s legalább élvezhettem volna e festői szép olasz várost ideális lelkem óhajtása szerint! De mikor előtérbe lép a testi fájdalom, megbénul a lélek ideális érzete. Mily gyönyörü szép fekvésü hely ez a Nápoly, e mesés országnak e csodaszép Itáliának, talán nincs is festőibb fekvésü városa. Óriási területén szétszórva épült, ennélfogva egységes képet nem is alkothatunk róla. Bárhonnan nézzük, e nagyszerü tájnak csak távlatos képét láthatjuk. — Lehet azonban, hogy csak az én szemem látta igy, óh nekem nem csoda, nem voltam képes időmet ugy felhasználni, amint szerettem volna. Hisz' én beteg voltam, oly nagyon beteg. Alig tudtam kijönni szobámból, igy megfigyelésem nem is lehet annyira autentikus.

Egyszer elmentem a Villa Nazionalera, legalább e világszép sétaterét láthassam Nápolynak. — Mi egész ellentétes minden itt Velenczében, itt a szem, a lélek nem fáradhat ki; itt minden olyan fenségesen csendes, olyan lágyan nesztelen. — De Nápolyban egész elfáradt a szemem, ha mástól nem is, már attól a tarka-barka viselettől, hát még az a fülsiketitő lárma, zaj; egész elkábitják az ahhoz nem szokott embert. Mindez neken olyan fájó visszhangra talált pihenésre vágyó, szomoru lelkemben. De azért megkapott és bámultam azt a boldog, szinte gyermekes kedélyt a nápolyiaknál, mely mindenben csak a mulatságot keresi, elcsodálkoztam, mily örömmel mulat el mindenen, ha mindjárt csupán a pulcinellón is. Hogy bontják az eseményeket szét, miből csak a vidám részt hagyják maguknak, amin aranyporként csillog a hamisitatlan nápolyi kedély; a halványabbat a szomorut messze dobják, arra nem érdemes gondolni. És ebben nápolyi ész-

visszhangra talál a támadás és a gyávák még köztünk is megrettenve bujnak el, nehogy ünnepelni láttassanak Szüz Máriát, Magyarország Nagyasszonyát 900 év óta.

És kiknek árt a támadás?

Ez az a tüz, mely visszahull a vele dobálózók fejére. Nőt támadni — nemtelen dolog. Egy nemzet kegyeletének központját sárral hajigálni — megvetést érdemel. Ha még hozzá ugyanazon nemzet fiai is teszik: hazaárulás!

És Boldogasszony támadói magyaroknak vallják magukat!

De ne vegyük ma észre őket. Te se vedd észre, kinek tiszteletére ma az ünnepi ének felhangzik. Ne azt nézd, hogy magyarok támadnak Ellened, csak az éneket halld, mely most is magyar ajkakról száll Eléd:

Ne feledkezzél meg szegény magyarokról!

K. A.

A kormány képviselői Esztergomban.

Az esztergomi ünnepségen a magyar kormányt *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Wlassics* Gyula kultuszminiszter, *Lukács* László pénzügyminiszter, *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter és *Plósz* Sándor igazságügyminiszter, továbbá *Gromon* Dezső és Nemeskéri *Kiss* Pál államtitkárok fogják képviselni. Valamennyien a primási palotában szállnak meg.

Igazán örvendetes ez a hir, amely még kiegészitődik az által, hogy az esztergomi ünnepen részt vesznek az ottani felekezetek mind, hivatalosan, külömbség nélkül.

E fordulat megadja annak a nagy ünneppnek azokat a kereteket, amelyek között lefolynia kell s a melyek kivetkőztetik pusztán egyházias jellegéből.

Dicséret illeti meg első sorban a herczegprimást, aki békülékeny szellemével elsimitotta az ellentéteket s dicséretet érdemel a kormány is, hogy eleinte tanusitott merev, szinte hitetlen álláspontját elhagyva, részt vesz az immár nemcsak egyházi, hanem igazán nemzetivé váló nagy ünnepen.

———

Steiner püspök temetése.

Óriási részvét kisérte ma Székesfehérvár elhalt püspökét utolsó utjára. A város sok középületén fekete lobogó lengett. A ravatal a püspöki palota nagytermében volt felállitva. Körülötte vaskandeláberek lángja lobogott. A koporsót ma délelőtt kilencz órakor átvitték a székesegyházba, ahol Meszlényi szatmári püspök nagy papi segédlettel beszentelte. A beszentelés után az egyházmegyei papok vállukra emelték a koporsót s ugy vitték ki a »Hosszu-temetőbe.« A temetésen megjelent József főherczeg képviseletében Zurna Károly honvéd altábornagy, gróf Zichy Nándor, gróf Cziráky Antal, Fehér Ipoly panonhalmi főapát, gróf Majláth Gusztáv, báró Fiáth főispán, Huszár Ágoston alispán, Havranek polgármester és a piliscsabai lazaristák küldöttje. Ott voltak még többen a győri és kassai kanonokok közül, kivonultak az összes egyházmegyei papok, az árvaházak növendékei, az apáczák, a helyi egyletek zászlóikkal és a tüzoltóság. A gyászistentisztelet alatt a déli vasut mühelyének dalegylete gyászdalokat adott elő s a temetési menetet a honvédzenekar gyászindulói kisérték. A temetőben Steiner tetemét a kápolna előtt emelt kriptában helyezték örök nyugalomra.

A katholikus tanitók ünnepi nagygyülése.

A katholikus tanitók ma, a magyar kereszténység fennállásának kilenczszázadik évfordulóján tartották meg második országos nagygyülésüket a Szent István-Társulat dísztermében, báró *Hornig* Károly püspök elnöklete mellett. Az ünnepi közgyülésen a kath. tanitóság, az ország minden részéből nagy számban volt képviselve és jelen volt a katholikus egyházi s világi élet számos kitünősége.

A nagygyülésen a fővárost *Rózsavölgyi* Gyula helyettes polgármester képviselte.

Az ünnepi kongresszust báró *Hornig* a következő szép beszéddel nyitotta meg, délelőtt 10 órakor.

Üdvözlöm az igen tisztelt Nagygyülést amaz üdvözlettel, melylyel minden kath. gyülést megnyitni illik, e szóval ugyanis: Dicsértessék a Jézus Krisztus — s önöknek vallásos szivből fakadt válasza után sietek örömemet, egyuttal pedig köszönetemet kifejezni Ő Eminenciája, az ország biboros herczegprimásának azon kitüntető bizalomért, melylyel a nagyméltóságu püspöki karral egyetértve, ez ünnepélyes gyülés diszelnöki tisztét rám ruházni méltóztatott.

A magyar kath. tanitók kongresszusának ama szép és fontos feladat jutott, hogy a magyar kath. néptanitás ügyét és állapotát folytonos éber figyelemmel kisérve, mindazon kérdéseket tanácskozásainak s müködésének tárgyává tegye, melyeket az országnak s abban kath. Anyaszentegyházunk helyzetét tekintve, a viszonyok bölcs mérlegelése után, annak felvirágoztatására szükségesnek vagy legalább kivánatosaknak felismer.

A magyar kath. tanitók a katholikus népoktatás vallásos jellegét mindenha ama jelnek vallotta és vallja ma is, amely alatt haladnia, győznie kell, amely alatt haladni s győzni fog a kor bárminő előitéletén jövőre is. Ezért a magyar kath. néptanitó müködésének főirányitójául azt tekinti, hogy tanitásában, tanitási modorában s tanitása szellemében mindig Annak szavát tartsa szem előtt, Ki intésül nekünk s utasitásul azt mondá: »Hagyjátok a kisdedeket hozzám jönni és ne tiltsátok őket, mert ilyenekké a mennyeknek országa.«

Megadjuk Istennek ami az Istené, de megadjuk, hogy az Üdvözitő szavával éljek, a császárnak is, a mi a császáré. És nem volnánk magyarok, ha az anyaszentegyház mellett nem állana ott lelki szemeink előtt a *haza* is.

A haza joggal azt követeli tőlünk, hogy egy méltányos, Anyaszentegyházunk s vallásunk természetét, jogait, igényeit s érdekeit, de sőt a magyar katholikusok számarányát s a haza körül kilenczszáz év óta szerzett érdemeit is kellő figyelemre méltató törvénykezés keretén belül az országnak lelkes, hazafias polgárokat, az alkotmányos Apostoli Királynak hü alattvalókat neveljünk.

Ezt megtesszük, megtettük mindig s megteendjük jövőre is s ha vannak, kikre a haza talán némi aggodalommal tekinthet, bizvást ál-

---

szel mérve a dolgokat, bizony igazuk van. Már én mégis fölszedem az eldobott, szegény szomoruságot és dédelgetem; azért szeret ugy engem.

De azért a nápolyi pezsgő vidámságot látva, egyszer mégis felsóhajtottam: Én Istenem, csak egy szemernyi volna az én lelkemben ezeknek szinarany kedélyéből. A nápolyi mulat még a veszteségén is; a magyar olyankor busul, mert a magyar vérben öröklött a szomoruság iránti hajlam; de azért mégis: sirva vigad a magyar!

Édes-bus magyar nemzetem, nincs párod széles e világon!

Elég hosszu ideig voltam Nápolyban ahhoz, hogy helyes véleményt alkossak magamnak népeiről; hisz' csak egyszer kell utczáin végig mennük — véleményünk meg van alkotva. — Daczára remek fekvésének és az egész város szépségének, elüzött onnan a zaj, a lárma, meg talán a vágy Velencze után. Kinosan vártam javulásomat, ha legalább csak annyira is, hogy a kocsimig el tudjak vánszorogni: De oly nehezen állott elő e javulás is, talán azért, mert oly izgatottan vártam. — Lassan mégis annyi erőm gyült, hogy el tudtam utazni.

Hosszas gyötrelmes utazás után — hála Istennek — megérkeztem Velenczébe. Fel tudtam hát jönni gyötrelmes utakon, iszonyu sulylyal reám nehezedő keresztemmel . . . a Golgothára. Oh te édes szép Velencze, te lettél hát az én Golgothám!

Nagyon betegen érkeztem meg. Sohasem hittem volna, hogy ily messzeséges távol legyen Sorrentóhoz Velencze. Eleinte sokat busultam az elhagyott tündérsziget után, de már megnyugodtam. Határozottan örvendek, hisz' hivó szózatra jövök én ide; lelkem ösztöne vezetett — meghallá az édesen hivó hangokat. Tudja-e édes barátom, ki hivott? Anyám, az én édes jó Anyám! — Innen akar az Égbe emelni magához; óh hogyne jöttem volna?

Amint jobban lettem, künn járkáltam a szt. Márk-téren, elmerülve nézegetém a gránit oszlopon a köztársaság czimerét, mennék a másikhoz szt. Tivadar szoborképét is megnézendő, de valaki onnan nagy sebbel-lobbal fut felém. Nem is képzeli ki volt? A festő, tudja, aki Sorrentóban lefestett. Hamar tuladtam rajta; nagy óvatossággal járok mindenfelé, nehogy rám akadjon megint valaki. Beteg vagyok én édes barátom; nem kell nekem senkise, csak csend és nyugalom után vágyom — mélységes nyugalom után. Hiába! mégis rám találnak.

Nemrégiben is egészen odalettem a meglepetéstől mikor az öreg Sára vendégeket jelent — kik nyomban be is léptek. A legkedvesebb barátja önnek: Tórczy jött a feleségével, egy lehelletszerü édes asszonykával. Nászuton vannak. Akkor vettek észre, mikor elváltam a festőtől, megfigyelték, melyik szállodába megyek; igy találtak reám. — Gyönyörü franczia asszonyka a Tórczy felesége és igen élénk, kedves. Hanem szerfelett idegen, ennek tudom de, hogy olyan mélyen megbántott. Elpanaszolom ezt is magának édes jó barátom; vajjon nem unta-e meg szomoru soraimat? Tudja, mikor megláttuk egymást Tórczyval, szivünk érzését követve, édes magyar nyelvünkön üdvözöltünk egymást, miért a kis franczia madame igen megneheztelt. Továbbá aztán franczául purpaeléztunk, az asszonykára való tekintettel. — Azt mondja nekem Tórczy beszélgetés közben: most sokkal szebb, mint volt. Ezt persze én udvariaskodó bóknak vettem; tudván, hogy csekély szépségem is, ami volt, már elvesztettem, szomoruan elmosolyogtam magam, e mosolyt fáradt kézlegyintés kisérte.

De a kis féltékeny, szerelmetes szivü asszonyka, meggondolatlanul, tévesen itélve, a franczia nők kedvesen könnyed mozdulatával ugrott fel a pamlagról, hirtelen lekapta a rózsaszin ernyőt kis asztali lámpámról, irigyelhető vérbeli franczia kiejtéssel, de idegesen és mintegy diadalmasan mondá: most itélj, sok függ a világitástól. Reszkettem az elfojtott fájdalomtól, éppen szegény fáradt szivemet találá e szavaknak mérgezett nyila.

De nem a szavak igazsága bántott — az

lithatjuk, hogy azok nem kath. iskolákból kerültek ki.

Ekként szolgálja a kath. néptanitó egyházát, hazáját, ily módon fárad és küzd szüntelenül, hogy a reá bizottak szellemi magaslatát folytonosan emelve, a nemzet felvirágoztatása s boldogitása körüli dicső munkából kivegye a maga részét is, hogy ő a nemzetnek hü és szerény szolgája a társadalomban is elfoglalhassa azt a helyet, mely őt megilleti. De ekkor kell, hogy legyen csendes, nyugodt, kedves otthona, biztos, állandó, nem egyesek szeszélyétől, mások oktalanságától függő állása s oly anyagi helyzete, mely lehetővé teszi neki családját tisztességesen fenntarthatni, gyermekeit a haza javára felnevelhetni s végre legyen meg neki az a biztositása is, hogy elaggott napjaiban élte alkonyán gondoskodva leszen róla. Ennyit akar a magyar kath. tanitó s e kérdések képezik keretét azon megbizásnak, melyet a nagyérdemü 100-as bizottság is a nagyméltóságu püspöki kartól kapott s melynek buzgó, lelkes, tapintatos teljesitése által nagy szolgálatot tesz a nemzetnek és hazának.

Beszédét igy fejezi be: Lehetetlen, hogy eszmecseréinket kezdjük a nélkül, hogy azokról meg ne emlékezzünk, kiket mint magyar hazafiak, de mint katholikusok is hódolva tisztelünk, — értem Ő cs. és kir. Ap. *Felségét*, legkegyelmesebb Urunkat; XIII. *Leo* pápa Ő Szentségét és főmagasságu *Vaszary* Kolos, hazánk főpapja, Ő Eminentiáját.

S ezzel a magyar katholikus néptanitók ez évi diszgyülését megnyitom.

Óriási éljenzés és taps zugott fel a diszelnök e szavaira, mire *Steinberger* Ferencz elnök inditványára egyhangulag elhatározták, hogy a beszédet a kongresszus jegyzőkönyvében szószerint megörökitik.

Dreisziger Ferencz titkár felolvasta ezután a szétküldött táviratok szövegét, melyek a következőképen hangzanak:

Ő Felségéhez a királyhoz:

»A magyar kath. néptanitók ez évi ünnepélyes nagygyülése tevékenységét nem véli illőbben megkezdhetni mint azzal, hogy saját és összes kartársai nevében legmelegebb jobbágyi hódolatát minden vallásos és a hazafias törekvés legkegyesebb védnöke Ő cs. és kir. Ap. Felsége előtt legalázatosabban tolmácsolja«.

A pápához:

»A magyarhoni kath. tanitók országos egyesülete mai diszgyüléséből saját és tisztársai nevében Szentséges Urunk előtt kifejezést ad fiui engedelmességének és ragaszkodásának, müködésére és szándékára pedig térdre borulva a legalázatosabban apostoli áldást kér«.

Vaszary Kolos herczegprimáshoz:

»A magyarhoni kath. tanitók országos nagygyülése a legmélyebb hódolat és tisztelet érzelmeivel járul Eminenciád magas szine elé, müködésére pedig főpásztori áldásáért esedezik«.

Mindhárom távirat alá aláirva: »báró *Hornig* Károly veszprémi püspök, elnök«.

Ő Felsége, a király táviratára csakhamar megérkezett a válasz, mely a következő:

»Ő császári és apostoli királyi Felsége a magyar katholikus néptanitók országos nagygyülésének Excellentiád által táviratilag tolmácsolt hódolatát köszönettel legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott. Legfelsőbb parancsra *Schiessl*«.

Ezután *Szokoly* István bussai tanitó elszavalta *Némethy* Gyula dr. ünnepi ódáját, mire az egybegyült kongresszusi tagok ájtatos hangon elénekelték a pápai hymnuszt.

Most *Ember* Károly, a nagygyülés világi elnöke felolvasta nagybecsü értekezését »A kath. népoktatásügy történetének áttekintése« czimmel. Ebben a népoktatásügynek fokozatos fejlődését tárta fel Szent Istvántól kezdve napjainkig hazánkban. Értekezése végén felhivta az ünnepi diszgyülés tagjait, hogy alakitsanak a kath. hivők anyagi és erkölcsi támogatása czéljából a kath. magyar társadalom, az első kath. iskola atyjának emlékére »Szent Gellért iskola-egyesületet«.

A hosszas tapssal jutalmazott értekezés elhangzása után a kongresszus elfogadta az országos bizottságtól a kath. tanitóképzés és a tanitói nyugdijtörvény tárgyában az 1899. évi augusztusi közgyülésen hozott határozatokat. Elfogadták továbbá *Számborovszky* Rezső azon inditványának felterjesztését, hogy a kath. tanitók, a hitoktatókat is beleértve, részesüljenek azon vasuti kedvezményekben, a melyekben az állami tanitók is részesülnek. Hozzájárultak ezeken kivül *Herebl* János kassai kir. kath. tanitóképzői igazgató következő határozati javaslatához:

»Forduljon a kongresszus a nagyméltóságu püspöki kar elé memorandummal, melyben a kath. tanitóképzést már a közel jövőben szükségképen érendő veszélyt feltárják és kérik, hogy a kath. tanitóképzés megmentése érdekében a tanitóképzőket fentartó egyházmegyék közül azok, amelyek erről még nem gondoskodhattak, a nem állami tanáraik nyugdijellátása óhajtott módon és véglegesen rendezve lenne, de eddigi nyugdijkötelezettségeik a biztositott nyugdijösszeg után a fentartó által viselendő 3%-os évi dij által az országos nyugdijintézetre lennének áthárithatók.«

Miután a tisztikart ujraválasztották, *Steinberger* Ferencz elnök hatásos beszéd kiséretében rekesztette be a kongresszust, köszönetét fejezve ki Hornig püspök védőelnöknek, kit mint a kath. tanügy felvirágzásának leghatalmasabb munkását üdvözölt, továbbá a Szent István-Társulatnak és a kongresszus tagjainak.

A nagygyülés a *Szózat* éneklése közben ért véget.

A kis hamisok.

Persze, hogy megint a párisi román diákokról szól az ének.

Az oláh testvérek nem elégedtek meg azzal, hogy tulhangos szereplésükért ki akarták őket zárni a gyülésből, hanem másnap ujra támadásra készültek. Az elnökség azonban tapintattal elejét vette a zavaroknak, egyelőre azzal a határozatával, hogy a *Corda Fratres* ezennel mindennap délelőtt 9 órától 11 óráig mint *nemzetközi diákszövetség* tart gyülést, még pedig *minden politikai és nemzetiségi kérdés kizárásával*. Egyéb ügyeket az *általános* diákkongresszus mindennap délelőtt 11 órától 12 óráig tárgyal.

Csak a vak nem látta, hogy ez intézkedés a román tulzóknak akar szelid figyelmeztetés lenni; persze hogy az oláh ifjak sem látták. Siettek is az első alkalmat felhasználni s a legközelebbi 11—12 óráig tartó általános gyülésen

---

igazságot mindenkor szeretem — hanem a hang s az arczkifejezés, mely szavait kiséré. Igaza volt, az ernyő gyönge rózsaszin árnyat vont halovány arczomra, de a világitás változtával ez az ernyővel oda csalt élénk szin eltünt. Természetes világitásban halottfehér arczom, beesett, sötéten árnyalt nagy kék szemeim, bizony senkit sem buzditanak bókolásra. Csak egy sir szélén álló leányt látnak, kit egy pillanatra megsajnálnak, de tova menve, azonnal el is felejtenek.

Mondja édes barátom, miért mondta hát ez az asszony ama szavakat? Irigyelte tőlem e bókot? Istenem! hiszen csak bók volt az, aminek nincs semmi értéke. Tórczy megszánt és megakart kissé vigasztalni. Gondolta, leróvom tartozásomat e bókkal, a nők ugyis annak örvendeznek legjobban, ha hallják, hogy szépségök nincs mulóban. Nekem nincs téves hitem; én tudok józanul, okosan gondolkozni most is, miként tudtam tán egész életemben. Én átlátom szépségem elmulását, miként átlátom közel halálomat, éltem lassu kialvását.

Ha éltem világa már nem ég, csak föl-föllobban, mint a kialvó félben levő gyertya, ezt láthatja mindenki, tudhatják, hogy a végső fellobbanás nem sokára bekövetkezik. Miért iparkodnának hát? — miért siet ez az asszony? — azt hamarabb kioltani. Nem gondolják, hogy jól esnék szegénynek, ha egy lélegzéssel tovább lehelné ki beteg tüdejének utolsó csekély maradványát; ha egy pillanattal később cseppen el szivének utolsó csepp vére? Miért bántanak hát engem?

Lássa ezideig hányszor találkoztam a halállal, gondolkoztam is róla igen sokat, de a saját meghalásomra még nem gondoltam soha! Szerettem élni szenvedve is, örvendtem az életnek akkor is, ha szivem vérzett a fájdalomtól; de e szót »boldogtalanság« még nem halotta tőlem senki. Boldog voltam mélységes szenvedéseimben is, boldog voltam gyötrő örök fájdalmamban is. Meg tudtam becsülni az életet és egy szebb jövő hitében és reményében — ott a fenségesen ragyogó menyországban — tudtam élni panasz nélkül. Szivemnek feltörni akaró jajkiáltásait, sajgó fájdalmait mindég el tudtam némitani.

Csak Önnel voltam bizalmas, csak önnel közöltem mindég a lelkivilágomban beállott változást. És csak ön volt az egyedüli ember, aki értékemet meg tudta itélni és meg tudta azt becsülni.

Most, mikor világosan áll előttem közel halálom, most foglalkozom e gondolattal; mert foglalkoznom kell vele. Tudom, kérdése nem foglalkoznom kell vele. Tudom, kérdése nem marad el eziránt sem. Hisz' ön mindég az ok és az okozat után kutat és birálgatja a közöttük levő összefüggést. Nem hagyom kétségben e felől sem, ismerjen, tudjon mindent, mi szerencsétlen szomoru életemben előállott.

Az éjjel igen nehezen tudtam elalüdni s mikor nagysokára elszenderedtem, a kék mennyboltot látám megnyilni s rózsaszinnel gyengén árnyalt fehér felhői közül az én tisztaságos megdicsőült anyám tekinte le reám szeretettel és jól hallám, amint lágyan csengő édes hangon mondá: Készülj édes gyermekem a nagy utra; érted jöttem, látom szenvedésedet, fáj a szivem a mennyországban is. Erre én imára borultam — álmomban; mire mélységes, álmatlan álmot aludtam.

Látja édes barátom ezért, ez édes anyai hivó szózatért kellett nekem sietnem. Megérezte ezt lelkem, még Sorrentóban, ezért nem volt maradásom ott tovább és ezért nem busulok én többé az én csodaszép tündérszigetem után. Megérkeztem a Golgothára — édes anyám hivó szavaira — és boldogan készülök az örökkévalóság dicsőséges utjára . . .

A gondolában ülök, mely szeliden ringat mennyei ábrándokba, a tenger lágy ölén; nézvén a mélységesen kék eget, hol a csillagok ezreit látom szelid szomoru fényben rezegni. Keresem közöttük anyámnak boldogságos arczát: ott látom és hallani vélem hivó szózatát.

Boldogság a halál, ha ilyen mennyei előérzésekkel várhatok jöttére; a félelmetes »halá

megint felvetették a külön magyarországi elnök választásának kérdését

Csakhamar belátták azonban, hogy a hangulat egyáltalán nem kedvező rájuk nézve. Csellel akartak hát segiteni a dolgon s mikor a romániai alelnök választására került a sor, megválasztottak egy magyarországi oláht, *Scurtu* kolozsvári egyetemi hallgatót, mint az összes román diákság képviselőjét a Kárpátokon innenről és tulról.

Nem fogadták valami nagy lelkesedéssel a választást, maguk az oláhok sem éljeneztek tulságosan, nehogy melegében kisüljön a turpisság. Hanem a magyaroknak szintén volt annyi eszük hogy egyszeriben átlátták a választásban lappangó nemzetiségi czélzatot.

Rögtön *Scurtu* megválasztása után felállott egy magyar kiküldött, udvariasan üdvözölte az uj alelnököt ***mint a romániai ifjuság képviselőjét***, de az udvarias beszéd végén inditványt tett, hogy a kongresszus *Scurtut* kifejezetten ***csak mint a romániai s nem mint egyszersind a magyarországi oláhok alelnökét ismerje le.***

Az inditványt a magyarok, francziák, belgák és finnek kitörő lelkesedéssel, tüntető tapsokkal fogadták, a többség helyeselte s még mielőtt az oláhok meglepetésükben valamit kitalálhattak volna, ***a magyar szónok inditványát a kongresszus elfogadta.***

A rókát sikerült saját csapdájában megcsipni s ezzel a romániai diákok párisi szereplése, mely eleinte főleg az olaszok támogatása folytán kissé veszélyesnek mutatkozott, most már minden jelentőségét elvesztette.

A »kis hamisok« most már csak nagyon ártatlan figurák lesznek a kongresszuson.

Vigyázz, ha leülsz!

— Mert különben megcsipnek a tilosban —

I.

Szinhely: a tilosban. Vagyis egy sétány félreeső utján.

Idö: mikor a csillagok és a szerelem ébrednek, a halkan suttogó szellő pedig ábrándokról mesélget.

Személyek: egy ur, meg egy urhölgy. Karonfogva sétálnak és suttognak, tehát ***nem*** férj és feleség.

Egy hölgy: Mily érdekes!
Egy ur: Mily kellemes!
Egy hölgy: Csak párosan!
Egy ur: Csak szorosan!
Egy hölgy: (sóhajt) A csillagok oly boldogok!
Egy ur: (sugva) Mert téged látnak angyalom!

(Csók.)

Egy hölgy: (félre). Ha az uram ide kukkan, mit teszünk majd, Istenem?
Egy ur: Megkérdjük majd tőle, talán uraságod idegen?

(Csók)

Egy hölgy: Elfáradtam.
Egy ur: Üljünk hát le.
Egy hölgy: Itt egy lócza.
Egy ur: Mily szerencse!
Egy hölgy: Csupa fényes, csupa zöld.
Egy ur: Igy illik a lomb között.
Egy hölgy: Mily boldogság melletted pihenni édesem!
Egy ur: Hiába, szebb dolog nincs, mint a hű szerelem.
Egy hölgy: Csak párosan!
Egy ur: Csak szorosan!

(Csókok).

II.

Szinhely: Kármin ur »gőzruhafestő műterme« a Bagoly-utczán.

Idő: A legbolondabb kánikulai dél. A csillagok és a szerelem alusznak. A kinek van mit ennie ebédel, a kinek nincs, alszik.

Személyek: Kármin ur, meg egy ismeretlen megrendelő.

Kármin ur: Hm. Nehéz lesz ezt a zöld festéket kiszedni. Átkozottul friss volt az olajfesték.

Egy ism. megrendelő: Hm. Pedig ez a nanking-nadrág volt egyedüli büszkeségem és egyedüli ingóságom. Hát csakugyan olyan nehéz lesz kivenni belőle?

Kármin ur: Tapasztalatból szólok. Tegnap már volt dolgom egy női ruhával, éppen ilyen festékkel volt bemázolva.

Egy ism. megrendelő (mohón): Csakugyan? Ugy-e, olyan világos kék perkál-ruha volt?

Kármin ur (nagyot néz): Igen.

Egy ism. megrendelő (még mohóbban): Karesu derékkal, csipke-betéttel?

Kármin ur (még nagyobbat néz) I . . . igen.

Egy ism. megrendelő (kitörő örömmel): Ő az! az angyal! a drága! Meg van!

Kármin ur (kitünő haraggal): De ezer festékes dézsa! Honnan ismeri az ur azt a ruhát?

Egy ism. megrendelő: Onnan, hogy tegnapelőtt este együtt pihent ez a nanking- meg az a perkál-ruha egy zöldre festett lóczán, ábrándozva a boldog szerelemről és a vak férjekről. Hát ön is ismeri Őt?

Kármin ur (csillapulva): Igen, én nagyon jól ismerem. (Fagyos nyugalommal) A nadrág készen lesz két hét mulva. Ajánlom magamat.

III.

Szinhely: Füstös birósági helyiség.

Személy: Biró ur a pipájával.

Idő: Munkaszünet, vagyis mikor a törvényszéki elnök ur szabadságon van.

Biró: olvassa a periratot: » . . . mindezek, valamint az A. és B. alatt csatolt nanking-nadrág és perkál-ruha alapján kérem a biró urakat, csukják be azt a gazembert életfogytiglan, engem pedig válaszszanak el a feleségemtől, de minél előbb, nehogy megint olyan gavallér ruháját legyek kénytelen kipuczolni, a ki a feleségemmel együtt ábrándozik olajfestékes lóczákon, mert ez mégis disznóság! megmondtam tistelettel Kármin ur gőzkelmefestő-müterem.«

*

Igy történt ez a napokban Budapesten.

Adolár.

UJDONSAGOK.

Nagy-Boldogasszony napja.

A kath. egyház az Isten anyjának legnagyobb ünnepét, Mária mennybevitelének emlékét tartja. A magyarországi kath. egyháznak különösen nagy ünnepe, mióta első szent királyunk e napon ajánlotta országát Nagyasszonyunk oltalmába. Ez ünnepet őseink Nagy-Boldogasszonynak nevezték el. A templomokban felzug a fohász: Boldogasszony Anyánk . . . s ima száll az Ur trónjához szeretett hazánkért. A mai ünnep alkalmából a székesegyházban az ünnepélyes nagy misét dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök tartja, a szent beszédet pedig *Grócz* Béla kanonok mondja. A mise végén a bibornok apostoli áldást ad. — A szent mise alatt a székesegyházi ének és zenekar a következő egyházi zeneműveket adja elő:

Brosig: Ecce Sacerdos.
Schweitzer: Missa B. M. V.
Skraup: Diffusa est.
Beleznay: Ave Maria. (Sopran solo; előadja Tutsek Ferenczné urnő.)

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Augusztus 14. és 15. A 900 éves jubileumi ünnepségek Esztergomban.
Augusztus 16. József főherczeg szemléje a honvédség felett.
Augusztus 17.—19. Az országos kath. kongresszus Budapesten.
Augusztus 18. Nagy kivilágitás Budapesten Ő Felsége 70-ik születés napja alkalmából.
Augusztus 19. Népünnep a Rhédey-kertben.
Augusztus 19. Az iparos ifjak szinielőadása a Sasban.

* **Személyi hir.** dr. *Kovács* János, a nagyváradi kereskedelmi tanintézet igazgatója üdüléséből haza érkezett Nagyváradra s átvette a tanintézet ügyeinek vezetését.

* **Des Echerolles Kruspér Laura mennyasszony.** Az az általános tisztelet és szeretet, mely az Echerolles-családot Nagyváradon övezi, érthetővé teszi a közönség örömét, midőn tegnap itt-ott kiszivárgott a hir egy eljegyzésről. *Des Echerolles Kruspér Laura*, özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné leánya tegnap érkezett tudósitásunk szerint, f. hó 13-án Badenben jegyet váltott *Benoist* cs. és kir. főhadnagygyal. A boldog fiatal párt, valamint a menny-

fagyos szagát« nem érzem, de nagyon kedves virágillatot, ez tán az előre sejtett mennyország szent levegőjének balzsamos illata. — Hogy ezt érezem, megszünt lelkemnek minden fájása . . . nem fáj semmi, mert hisz' boldog vagyok nagyon!

De mégis! — szivem néha fölzokog, ha agyamban, honnan számüzve van minden földi gondolat, ez egy mégis előtérbe jön, hogy ha e gondolában meghalok s innen száll fel lelkem könnyü szárnyakon, a boldog, a fényes mennyországba Istenemnek zsámolyához — elveendő megérdemlő jutalmazását, avagy büntetését s testemet e szépséges tenger hidegen ölelő karjai eresztik alá a vizi tündérek ismeretlen, rejtelmes világába — ha még ugy volna, tán megnyugodnám, de, hogy a tenger állatszörnyeinek legyen testem silány tápláléka . . . oh ez borzasztó! Ezt nem akarom, ez az, mire szivem mindig fájdalmasan felzokog.

On vitte haza itt meghalt édes anyámat, megteszi ugy-e nekem is e szivességet? Azt óhajtanám, hogy annak a földnek legyek porává, melynek porából alkottattam. Hadd pihenjek az édes anyaföldben, édesebb lesz ott a hosszu, örök álom . . . Idegen földben nem tudnék pihenni, nem tudnám örök-álmomat édesen — nyugodtan átaludni.

Irtam is önnek egy sürgöny-félét — továbbitja majd az öreg Sára — az esetre, ha már örökre lezáródnak szemeim, ajkaim némák lesznek — ha elköltözöm a mennyország boldog lakói közzé: akkorra ha meghalok. Ha szegény Sárám tán elfelejtkeznék róla, ne érje őt e miatt neheztelés. Azért irom meg előre, mint bizonyost, hogy ne érje önt sem váratlanul; nem tudom melyik pillanatban száll el utolsó sóhajom!

Tudom e levelemre eljön, de, azt hiszem már akkor hiába költöget édes szavakkal — felelni már nem fogok reá. De azért nem maradok érzéketlen, lelkem megérzi a mennyországban, a feleletet álmaiban sugdossa fülébe. Megérzi lelkem — ha testem merev marad is — igazán daczos leszek akkor — és imádkozik önért, az ön jóságos szive boldogságáért.

Bár életben találna még, hogy az ön arcza volna az utolsó kép, mit tekintetem felfoghat, hogy elmondhatnék önnek egyet-mást, mit leirni nem tudtam, mert irni már is alig tudok, hisz' ezzel is siettettem, szinte hivom az utolsó pillanatot. Hogy az én ajkaimról hallhatná azt az őszinte köszönetet, hogy szemeimből olvasná ki a hálát, amit ön iránt érezek. — Boldogabban halnék meg, ha ön foghatná fel végső sóhajomat, ez egyetlen, amit utoljára adhatnék, volna az én emlékem, volna tőlem egy talizmán, mely megóvná ön minden veszélytől, minden szenvedéstől.

Siessen, óh siessen és vigyen haza az én édes magyar hazám földjébe pihenni — boldog örök álmot aludni! . . .

asszony édes anyját tegnap már sokan fölkeresték távirati gratulációikkal; hiszen Nagyváradon nincs senki, a ki ne kivánna nekik tiszta szivből boldogságot.

* **Kitüntett káptalan.** Esztergomból értesülünk, hogy *Vaszary* Kolos biboros herczegprimás ma délelőtt fogadta a főszékesegyházi káptalan tagjait, közölvén velük a pápa dekrétumát, miszerint a jubileum alkalmából mindnyájukat prelátusokká és protonotáriusokká nevezte ki. Ő Szentségének e kegye nemcsak a főkáptalan jelenlegi tagjait, hanem a jövőben kinevezendőket is éri, ugy, hogy akit ezentul esztergomi kanonoknak neveznek ki, az egyuttal prelátus és protonotárius lesz, amivel a méltóságos czim jár. A főkáptalan az uj méltósághoz illő egyházi öltönyben vesz részt a jubileumi ünnepségekben. — Hire jár, hogy a kanonokok közül több királyi kitüntetésben is részesül.

* **Uj táblabiró.** Ő Felsége az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. *Plopu* György itélőtáblabirói czimmel és jelleggel felruházott felső-vissói járásbirót a ***nagyváradi*** itélőtáblához biróvá kinevezte.

* **Vidékiek a kath. orsz. kongresszuson.** Az országos kath. kongresszusra az ország minden vidékéről sereglenek fel a fővárosba. Nagyvárad szép számu előkelő férfiakkal lesz képviselve s *Palotay* László kanonok nagyobbszabásu beszédet fog tartani. Dr. *Némethy* Gyula theol. tanár felolvasást tart a keresztény ünnepekről. Dr. *Vucskics* Gyula plebános, lapunk szerkesztője szintén jelen lesz a nagyérdekü kongresszuson. — Békés-Endrődről tömegesen rándulnak fel a hithü katholikusok a kongresszusra. Az eddigi bejelentések szerint 26 férfi és 20 nő vesz részt az országos kongresszuson, a lakosság minden rétegéből. *Zelinka* János plebános és az egyik káplán kiséri a fővárosba az utasokat.

* »Az élczről«. *A Nagyváradi Napló* folyó évi junius 26-iki »Csarnok« rovatában megjelent egy közlemény dr. *Klein* Simon berekböszörményi körorvos tollából, a kit a kolozsvári egyetem tanácsa a jövő tanévtől kezdve egyetemi tanársegédnek nevezte ki. A közlemény czime: »Az élczről«, melyre vonatkozólag a fent emlitett laptársunk szóról-szóra a következőket irja:

> »Mai lapunkban közlünk egy igen szellemes és nagy tudást elárulo elmefuttatást »Az élczről.«

Erre a müre vonatkozólag megjegyezhetjük, hogy az bővebb alakban már megjelent a Lipcsében levő »Universal Bibliothek« irodalmi vállalat kiadásában »Karl Julius Weber« »*Der Witz*« czimü müvében.

A tanár ur jól tenné, ha bepörölné ezt a németet, a ki elplagizálta előle a szellemes eszme futtatást.

* **Érdekes esküvő.** Budapesten ma érdekes esküvő ment végbe. *Beöthy* László, a Nemzet Szinház igazgatója esküdött meg *Szvierák* Gizella kisasszonynyal, egy előkelő budai polgár feltünően szép leányával. A kisasszony a »New-York szépe« czimü darabban akart fellépni, hogy tehetségét bemutassa a közönségnek, még abban az időben, mikor Beöthy a Magyar Szinház igazgatója volt. Az igazgató beleszeretett a szép kezdőbe, a ki, hogy azt mennyire viszonozta, bebizonyosodott, mikor az igazgató kérelmére — visszalépett a szinpadtól, melyen még nem is játszott.

Ma volt az esküvő a Baross-utczai anyakönyvvezető előtt s a boldog ifju házasok nászutra a Semmeringre utaztak.

* **Épitkezés a kolduságoló telkén.** Megkapta hát a Nagy-Pereczes-utcza is a maga első emeletes házát, még pedig oly impozánsat, hogy szinte szeretnők áttolni a Fő-utczára, t. i. a koldusápoló-intézet uj bérházát. Mi azonban ezuttal nem erről a szép épületről akarunk szót tenni, hanem ami az udvarán épül s a Szaniszló-utczáról már is szépen fest, pedig még tornya hiányzik. Ez lesz t. i. az első csucsives kápolna Váradon, még pedig a szószoros értelmében, annyira, hogy a kis kápolnának még annak rendje és módja szerint még kereszthajója is leszen s boltozata négy oszlopnyalábon nyugszik, melyek csillagboltozatba fognak átmenni. A támasztók már is, még vakolatlanul, igen tagozottá, elevenné teszik a templomka külsejét, hát még ha a kis torony fölépül. A kápolnának három oltára leend, még pedig a főoltár Szent Lászlóról lesz czimezve, amit nem lehet eléggé helyeselni, tekintve azt a mostoha elbánást, amelyben a mi nemzeti nagy szentjeink részesülnek általában a házában, különösen pedig Szt. László itt Nagyváradon, amely pedig ugy szólván mindent neki köszönhet. A kis kápolna egy a kath. közügyek terén elévülhetetlen érdemeket szerzett kanonok bőkezüségéből épül, kinek nevét nehezünkre esik ki nem irnunk. Az épitő, a szorgalmas, agilis Sztarill Ferencz, kinek kétségkivül a legszebb feladatok egyike jutott, kicsibe az, ami a párisi csudaszép Sainte Chapelle épitőjének, mert Szent Lajos világhirü kápolnája ép' ugy udvar közepén, a Palais de Justice udvarán épült mint a Szent László jövendő kápolnája, még pedig az egyetlen, páratlan csucsives stilben. Adja Isten, hogy a törekvő épitőnek teljes mértékben sikerüljön meg oldani a szép feladatot, s Várad ebben az egyházi épitkezésben müvészi tekintetben is ***nyerjen.***

* **Halálozás.** Részvéttel vettük a következő gyászjelentést: Alulirottak mély fájdalommal tudatják a legjobb atya, após, nagyatya és rokonnak, *Szabó Nándornak* folyó hó 13-án reggel 7 órakor élte 66-ik évében, hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványa folyó hó 15-én délelőtt fél 11 órakor fog Nagy-Pereczes-utcza 748-ik szám alatt levő lakásnál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az olaszi-i sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1900. augusztus hó 13-án. Az örök világosság fényeskedjék neki! Szabó István az elhunyt fia. Szabó Istvánné szül. Kovács Vilma az elhunyt menye. Szabó Viktor, Szabó Gizella, ifj. Szabó István, Szabó Ilona az elhunyt unokái. Özv. Kovács Dénesné sz. Hajnal Eszter, dr. Kovács Dénes és neje, Kovács Károly és neje, Kovács Kálmán, Kovács József és neje, Falusy Károly és neje elhunyt neje. Békési Kálmán és neje, Szabó Lajos és neje, Szabó Béla és neje, Fesz Sándor és neje, Kathonai Adám és neje az elhunyt rokonai.

* **Megszökött sikkasztó.** A magyar-óvári rendőrség táviratban értesitette a budapesti főkapitányságot, hogy Geötz Károly 34 éves kincstári uradalmi hivatalnok, nagyobb összeg elsikkasztása után megszökött. A sikkasztó személyleirása a következő: 164 cm. magas, sovány, hosszas, beretvált arczu, bajusza kicsi, barna haja rövidre vágott, gesztenyeszinü, jobb szeme alatt mogyoró nagyságu kinövés van. A főkapitányság megtette a szükséges intézkedéseket a sikkasztó hivatalnok kézrekeritésére.

* **Rablógyilkosság az országuton.** Vakmerü rablógyilkosság történt Ujlak és Temesvár között, melynek egy jómódu gazda ember esett áldozatul. Murcsán János ujlaki gazda vasárnap reggel gabonát szállitott be Temesvárra, melyet ott el is adott. A gabona átadása után betért egy korcsmába, hol alaposan megreggelizett s kissé ittas fővel ült fel kocsijára s indult utnak Ujlakra. Nemsokára elálmosodott s a kocsin el is aludt. Murcsánt már Temesvárott állandó figyelemmel kisérte két rovott multu ember. Schmidbauer Antal és Dorner József, a kik látták, hogy Murcsán pénzt kapott a gabonáért, elhatározták, hogy ezt a pénzt megkeritik. Előre mentek tehát az országutra s a mikor Murcsán a kocsival odaért, s látták, hogy alszik, egy vasbottal fejbe ütötték azután pedig kirabolták és addig verték fejbe, mig meg nem halt. Azután a kocsit a holttesttel együtt utnak inditották Ujlakra, hova a lovak este későn érkeztek meg. Murcsánné, a mint a lovakat meglátta, rosszat sejtett, odafutott a kocsihoz s ott találta a férjét holtan, kirabolva. A csendőrségnek másnap sikerült a tetteseket kézrekeriteni, bár az elrabolt 324 koronából már keveset találtak meg. A gyilkosokat átadták a törvényszéknek.

* **Elszámolás.** A Kath. Legényegylet fényes zászlószentelési ünnepének sikerét nagyban előmozditotta az a szives készség, mely közel s távolban megnyilatkozott az egylet anyagi támogatásában. Az ünnep költségeinek fedezéséhez adományaikkal járultak *Nagyváradról* a következők, mely adományokat a az egylet a legnagyobb köszönettel nyugtáz.

Justh Károly 4 kor., Könczey József 4 kor., Ifj. Guttmann József 4 kor., Szőke Ferencz 4 kor., Élő János 10 kor., Biharmegyei Takarék 20 kor., Szabó János 6 kor., Kauczil Lipót 10 kor., Janousek Károly 5 kor., Grósz József 6 kor., Cziffra Gerőné 10 kor., Szántai István 20 kor., Patta Manó 4 kor., Janky József 10 kor., Novák Pál 6 kor., Csatáry Sándor 10 kor., Schüch József 6 korona, Miskolczy Barnabás 5 kor., Csordás Testvérek 4 kor., Schöpflin Ágost 5 kor., Mertz János 10 kor., Papp Miklós 5 kor., Nagyváradi nőegylet 20 kor., br. Gerliczy Félixné 40 kor., br. Podmaniczky Emmi 10 kor., Kis Elekné 10 kor., Kenéz Sándor 5 kor., Török Sándor 1 kor., Sólyom Pál 2 kor., dr. Imrik Gusztáv 2 kor., Balogh Mihály 5 kor., Bodnár György 3 kor., dr. Baróthy Akos 4 kor., Belényesi vasut 10 kor., dr. Bulyovszky József 10 kor., Lászlómalom 20 kor., Milibák József 8 kor., ifj. Milibák József 4 kor., ifj. Milibák Józsefné 2 kor., Tarsoly János 4 kor., Kimpál Róza 2 kor., Győry Józsefné 1 kor., Lehrer Alajosné 2 kor., Buzási József 4 kor.. Géczy Lajos 5 kor., id. Rimanóczy Kálmán 50 kor., Püsp. főt. hivatal 10 kor., O. M. Bank 10 kor., ifj. Kudor József 2 kor., Krüger Viktor 4 kor., Bogdán Antal 10 kor., özv. Kolbay Lajosné 10 kor., Gerő Ármin 10 kor., Agáczy Norbert 25 korona, Nagyváradi takarék 20 kor., Kerületi betegsegélyző 20 kor., Ifj. Önképző Egylet 10 kor., Rimler Károly 10 kor., Darvassy Lajos 5 kor., dr. Hoványi Géza 5 kor., Juhász György 10 kor., Nagy Ferencz 5 kor., Kovács Antal 4 kor., dr. Beöthy László 10 korona, Kereskedelmi Bank 20 korona, Ember György 5 kor.

(Folytatjuk).

* **A lövés áldozata.** A mult számunkban megirtuk volt, hogy *Haczapa* Mihály vétkes könnyelmüségből hasba lőtte *Blaga* Lőrinczet, a kit sulyos sebével beszállitottak a Biharmegyei közkórházba. A szegény ember nagy kinok között tegnap reggel kiszenvedett. A boncolás tegnap délelőtt történt, melynek folyamán konstatálták, hogy a gyilkos golyó átfurta a beleket s a gyors halált a belső elvérzés okozta.

* **Névváltoztatások.** Erber Hugó nagyváradi lakos vezeték nevét »*Tarján*«-ra; — kiskoru Weiszberger József alsólugosi lakos vezetéknevét »*Váradi*«-ra változtatta.

* **Elfogott templomfosztogató.** Egy rég keresett betörőt sikerült a napokban kézrekeriteni az esztergomi rendőrségnek. Guboczi János ez, de a hány városban megfordult, annyiféle nevet használt. Esztergomban Petrokovszky Jánosnak adva ki magát, a templom-perselyeket vette szemügyre és a vizivárosi templom perselyével megis próbálkozott, de ekkor rajta csipték. Ez év tavaszán sikerült neki az esztergomi összes templom-perselyeket kifosztani

Nagyváradról utazott Esztergomba, különös előszeretettel viseltetik a főpapi városok iránt, mert mint bevallotta, ott több pénz van a perselyekben. Télen a kórházakban szokott tartózkodni, de amint kitavaszodik utra kel, s egymásután üritgeti a templom-perselyeket. Guboczinak a lelkét két rablógyilkosság is terheli. Ez tavaszán Szt.-Mihályon zarándok ruhába öltözködve egy gazdag özvegy asszonynál kért éjjeli szállást, a kit aztán azon az éjjelen meggyilkolt és kirabolt, Debreczenből is köröztette a kir. ügyészség, s az érdekes foglyot több felől keresik.

* **Rabló a plebánián.** Békés-Csabáról irja levelezőnk, hogy tegnap éjjel az ottani plebániára betört valami tollatlan jómadár. A gazember a vakáczión levő *Besser* Hugó káplán szobájába hatolt be s összeszedte a mi elvihető volt. Aztán felfeszitette a vendégszoba ajtaját, de mivel itt nem sok könnyen elemelhető tárgyat talált, tovább folytatta a kutatást. A feltört ajtókon keresztül behatolt az irodába s hozzálátott az iróasztal fiókjainak feltöréséhez. Ezzel azonban zajt okozott, a mire *Nemeskey* Andor plebános felébredt s zajt csapott. A betörő erre kitörte az ablakot s azon elmenekült. A feltört szobákban minden fel volt forgatva. Hogy mit vitt el a plebániáról, még nem tudják. Ugyanezen éjjel még két helyre betörtek Békés-Csabán. A főorvostól 45 frt pénzt raboltak el, mig a másik helyen nem találtak semmi elvihetőt. Valószinüleg ezekbe a házakba is az a gazember hatolt be, a ki a plebániára betört.

* **Mi lesz a tűzfészekkel?** A Sztaroveczky-utczán levő »Füzes pót-kaszárnya« istállója az elmult hó végén tudvalevőleg leégett. A tüzeset szerencsére nem terjedt tovább s a környék lakossága megmenekedett a nagyobb veszedemtől. Az 1. huszárezred pótkeret-századát kihelyezték a nemzeti hid közelében levő régi huszárlaktanyába s a Sztaroveczky-utczai kaszárnyában csupán csak az iroda maradt meg. Az épület a városé s a környék lakossága attól fél, hogy a leégett istállót ujra felépitteti a város s igy a veszély továbbra is állandó lesz a szomszédos lakosságra. A huszárság a régi huszárlaktanyában elég jó elhelyezést talál, a város pedig, ha az épületet kellőleg rendbe hozatja, másként is értékesitheti a Sztaroveczky-utczai házat.

* **Körrendelet a névváltoztatásokról.** A belügyminiszter valamennyi törvényhatósághoz körrendeletet intézett, melyben felhivja őket, hogy a folyó év első felében a hatóságuk területén engedélyezett névváltoztatások anyakönyvi följegyzése iránt intézkedjenek s az esetleges észrevételekről jelentést tegyenek.

* **Meghalt a kártya-asztalnál.** Tegnapelőtt este egykedvüen folyt a kártyázás a Lloyd-kávéházban. *Singer* Lajos termény-ügynök kibiczelt az egyik kártyakompániánál. Egyszerre lefordult a székről. Azonnal hozzásiettek, de már szólni nem tudott. Eszméletlen állapotban szállitották lakására, a hol pár percz mulva meghalt. Nagy család gyászolja.

* **Elfogott sikkasztó.** Tegnapi lapunkban megirtuk, hogy Habich Norbert prágai lakos 40.000 korona elsikkasztása után megszökött Prágából. Az odavaló rendőrség táviratilag értesitette az esetről a budapesti főkapitányságot, a mely a sikkasztót még tegnap elfogta. Habich tegnapelőtt érkezet a fővárosba és egyenesen a József főherczeg-szállóba hajtatott, a hol szobát bérelt. A vendégkönyvbe valódi nevét irta be. A detektivek tegnap kinyomoztak és letartóztatták. A sikkasztónál csupán 3755 korona és 4 fillért találtak. Habich Prágában Blaschkasche Mária gazdag földbirtokosnő uradalmában könyvelői minőségben volt alkalmazva, 20,000 koronát pedig szökése előtt vett magához. A napokban halotta, hogy legközelebb pénztár vizsgálatot fognak tartani. Nagyon megijedt, hirtelen a pénztárba nyult, a honnan még 20 ezer koronát vett ki, aztán kereket oldott. Habichnak magánvagyona is van, a melyből az elsikkasztott összeg bőven megtérül. Hogy mi vitte rá a sikkasztásra, nem mondja meg. A főkapitányságnál magán zárkába csukták s elfogatásáról táviratilag értesitették a prágai rendőrséget.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő **táviratainak** szólnak:

Peicang és Jangcun bevétele.

Pétervár, augusztus 14. (Saját. tud. táv.) A vezérkar a következő mai keletü jelentéseket kapta: Lingyevics tábornok jelenti a hadügyminiszternek e hó 8-áról és 9-éről: Az expedicziós csapatok főnökeinek kölcsönös megegyezése után e hó 5-én hajnalban vezetésem alatt megtámadtuk Peicang mellett, 12 versztnyire Tiencintől, a pekingi uton, a kinaiak jól megerősitett hadállását. Az állást még jobban megerősitette a nagy területeket elboritó árviz és a lövőrésekkel ellátott sánczok. A kinaiak száma 25.000 ember volt. Parancsnokuk Dsun-Csu volt. Reggel 10 órakor az orosz csapatok már bevették és megszállták a baloldali pozicziót és két vasuti hidat. Ugyanakkor a japánok, angolok és amerikaiak a Stessel tábornok vezetése alatt álló 3. kelet-szibériai lövészdandárral megkerülték az ellenséges poziczió jobboldalát és bevették. A kinaiak oly gyorsan vonultak vissza, hogy a hajóhidat nem rombolhatták le. Az ellenség üldözésére oroszokból, angolokból és japánokból álló gyalogságot, tüzérséget és lovasságot küldtünk ki. Az oroszok vesztesége hat katona. A japánok 200-nál többet, az angolok és amerikaiak 29—29 embert veszitettek. A kinaik vesztesége nagy. A nemzetközi csapatok elfoglalták egész táborukat. A kozákok tizenhárom ágyut ejtettek zsákmányul.

Hatodikán reggel 4 órakor az oroszok és a szövetséges csapatok Peicang bevétele után erélyesen folytatták a támadást Jangcun ellen a Pieho mindkét partán. Husz versztnyi menet után, 40 fokos melegben ostrommal bevettük a sánczmüveket és Jangcun várost. Elővédünk Modl ezredes parancsnoksága alatt az ellenséges hadállás jobboldalát támadta meg, három óráig tartó harcz után el is foglalta a tért és megszálták a vasuti hidat, a vasuti állomást és két hajóhidat. Az angolok, japánok és amerikaiak az arczvonalból müködtek közre. A veszteségek még ismeretlenek. A mi részünkről 18 katona és két tiszt sebesült meg. A kinaiaknak, a kik körülbelül 20.000-en voltak, nagy veszteségük volt. Csapataink most Jangcun mellett a szabadban táboroznak kitünő egészségben.

A pekingi orosz követ jelentése.

Pétervár, aug. 14. (Saját tud. táv.) A hivatalos lap közlése szerint a pekingi orosz követ a következő sifferes táviratot küldte a külügyminiszterium vezetőjének:

Peking, aug. 4. A kinai kormány megint hozzánk pekingi idegen képviselőkhöz fordul, hogy határozzuk meg Tiencinbe utazásunk napját és föltételeit. Egyidejüleg közölte velünk a cungli-jámen, hogy az idegen kormányok egyetlen egyszer sem követelték a kinai követektől Pekingből fedezet alatt való elutazásunkat. Mi azt válaszoltuk, hogy instrukcziókat kérünk kormányainktól, mert a nélkül nem hagyhatjuk el állomásunkat. Kötelességemnek tartom bejelenteni, hogy elutazásunk vég tt mellőzhetetlenül szükséges, hogy annyi szövetséges csapat jöjjön értünk, a mennyi elégséges 800 európai ember, köztük 200 asszony és 50 sebesült védelmére. Tiencinbe utazásunk ebben az évszakban, közlekedési utak hiányában, egyáltalán veszélyes. Itteni kollégáim mind hasonló táviratokat küldenek kormányaiknak. Kérem, sziveskedjék az érdekelt családokat értesiteni, hogy a császári követség és az orosz kolónia tagjai jól vannak.

Nagy robbanás.

Sanghai, aug. 14. (Saját tud. táv.) A kinai puskaporraktárban tegnap este robbanás történt. Még nem tudják, hogy mekkora a kár. Idegeneket nem bocsátanak a puskaporraktár közelébe.

Igazságszolgáltatás.

A két vigécz. Vigabb nép alig van a föld kerekén, mint a kereskedelmi utazó, a kit rövidebben a magyar ember csak a vigécz néven emleget.

Vasuton és kocsin bejárja az országot, futkos és dolgozik egész napon át, este pedig, ha összeülnek néhányan a szállóban, se vége, se hossza a tréfának.

Az utazóknak ebből a fajtájából való volt két bécsi vigécz is, a kik nemrég egyik budapesti szállodában találkoztak. Alighogy megismerkedtek este, már bucsuzkodhattak is, mert reggel mindkettőjüknek tovább kellett utazni. A kollegák közül R. Jenő volt a vidámabb, mert az esti terefere után még jó hosszut remélt aludni, mivelhogy az ő vonata csak reggeli fél nyolczkor indult. Boszantgatta, csipkedte is K. Sándort, a kinek már a hajnali 5 órakor kellett utra kelni.

— Szegény barátom! — mondogatta neki százszor is, csakhogy boszantsa.

K. és R. ugy éjfélutánig ültek a szálló kávéházában, azután szétoszlott a vig kompánia és ki-ki nyugodni tért.

Ám K. Sándor csak mondogatta, hogy szobájába megy. Neki már nem volt érdemes lefeküdni s inkább azon törte a fejét, mint fizethetné vissza R.-nek a sok szekaturát, amiben az éj folyamán része volt. Tervével csakhamar tisztában volt s már előre is nagyokat nevetett.

A mikor ugyanis kollegájától elbucsuzott, megkérte ez, hogy a mikor hajnalban távozni fog, szóljon a portásnak, hogy küldjön hozzá a szobájába reggel 7 órára egy borbélyt, mert mielőtt elutazik, borotválkozni akar.

Ehhez a kéréshez füzte K. tréfáját. Már hajnali 4 órakor kopog az R. szobája ajtaján.

— Ki az? hallatszik belülről.

— A borbély — hangzik a válasz.

— Majd kotródsz gazember! — szól ki R. bosszusan.

Félóra mulva ismétlődik az imént lejátszódott zajos jelenet. Még erősebb kopogás az ajtón s ujra haragos kérdés:

— Ki az?

— A borbély.

Az álmából fölzavart R. ajtót se nyit, csak ugy kivánja a pokolba látogatóját, miközben dühösen káromkodik. Ezenközben 5 óra lett és K. kisiet a közeli pályaudvarhoz. Ut-

közben betér egy borbélyüzletbe s egy segédet sürgősen a szállodába küld R.-hez.

A borbély Schwartz Dávid, fürge léptekkel siet a fogadóba s egyenesen R. szobája felé tart s kopogtat. De alig kopog egyet, kinyilik az ajtó s egy pongyolában lévő férfiu hatalmas tenyér jobbról is, balról is akkorákat csattant az orczáján, hogy csak ugy szikráznak bele a szemei. A szegény Schwarcz Dávid persze nagyot nézett s nem ismervén az előzményeket, már korán reggel ott volt a büntető járásbiróságnál és feljelentette R.-t becsületsértés miatt.

A kujon kolléga, mint tanu és R. meg Schwarz Dávid pörös felek ma a biró szobájában találkoztak, a hol aztán csakhamar minden tisztázódott. A furfangos K. Jenő őszintén számot adott stiklijéről s kibékitette a pörlekedőket, még pedig ugy, hogy ő volt az, a ki tanu létére a panaszostól is, a vádlottól is bocsánatot kért.

A póruljárt borbélylegény erre visszavonta R. ellen emelt panaszát s a biró megszüntette az eljárást.

A nagyváradi kir. tábla kitüzött ügyei.

Előadó: *Poynár Dénes.*

2172 Áron Juon közokirathamisitás.
2173 Juga Péter testi sértés.
2227 Deák Ferencz és társa testi sértés.
2931 Fodor József lopás.
2663 ifj. Szabó József testi sértés.

Előadó: *Bige Gyula.*

1439 id. Gerebenics Ferencz hamis eskü.
1577 Kiss István és társa hamis vád s más büntetendő cselekmény.
1673 Bikádi József szándékos emberölés kisérlete.
1877 Daun János lopás.
1880 Vuja Száva és társa gyujtogatás.
2043 Rigli István és társa testi és becsületsértés.
2708 Budai Mária lopás.

EGYESÜLETEK

Az Achilles Sport-egylet 1900. aug. hó 12-én tartotta meg Nagybudafalvi Vermes Lajos bajnok, egyleti alelnök vezetése alatt rendkivüli közgyülését, mely alkalommal az egylet által rendezett versenyek eredményei, az egyleti tagok által megtett kerékpáros, gyalogutazások eredményei lettek hitelesitve és az egyleti bajnoki anyakönyvbe bevezetve. Egyleti alap- és versenyszabályok értelmében következő tagok kitüntetésben részesültek:

Kükemezői *Kükemezey* Árpád vivómester, bajnok mesteri oklevelet, Acrima J. vivómester és tornatanár nagy diszoklevelet, Vajnai Hugó kerékpáros bajnoki serleget és diszoklevelet, Wagner F. Géza kerékpáros nagy aranyérmet és diszoklevelet, Takácsi Elemér kerékpáros ezüstérmet. Perényi Ottó kerékpáros bronzérmet, Schwatz Viktor távgyalogló aranyérmet, Tóth Félix távgyalogló ezüstérmet, Adorján K. Péter uszó bajnok-jelölt ezüstérmet nyertek. — Az »A. S. E.« folyó évi október havában gyalogló és kerékpár versenyeket fog rendezni Budapest és Kolozsvár között az országuton. Jelentkezések elfogadtatnak az egyleti titkárságnál Szabadkán.

SPORT.

Athletikai versenyek Palicson. A »Szabadkai Sport-Egylet« folyó év augusztus hó 14. és 15-én tartja a palicsi parkban nagyszabásuan épült versenypályán mérkőzéseit. — Előre láthatólag, a beérkezett nagyszámu nevezéseket tekintve, ezen ünepély méltóan fog csatlakozni a már 25 év óta, minden évben megtartott viadalokhoz.

Első nap, augusztus hó 14-én délután 3 órakor a *lawn-tennis* verseny lesz megtartva.

Védő: Nagybudafalvi Vermes Nándor viador.

Kihivók: Pinkovics József országgyülési képviselő, egyleti elnök, ifj. Vojnic Sándor orsz. képviselő, Jakobovics Imre, Magyar Imre, Vermes Gyula, Vermes Béla orsz. képviselő, Pertich Kálmán a »M. A. C.« tagja.

Második nap, reggel 6 órakor: I. Országuti handicap 15 km. gyaloglás. II. 13 km. országuti kerékpár verseny. III. 100 m. gyorsuszás. IV. 2000 m. megnyitó kerékpár verseny. V. Sulydobás. VI. Távugrás. VII. 5000 m. kerékpár térelőny verseny. VIII. Szertornázás. IX. Rudugrás. X. Diszkosz vetés. XI. Egynegyed angol mértföldes síkfutás. XII. 2000 m. senior kerékpár verseny. XIII. 1 angol mértföldes gyaloglás.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából forditotta: K—ő.

20.

— Bizonyosan . . . hanem Márta; igyhát mi mehetünk, szedjük a sátorfát, mert még be kell térnem Bernardnéhoz is. Eljön hozzánk estére?

— Nem tudom még néni.

A békebiróné kiment, utána Márta, ki azonban még egyszer visszafordult Luciehez:

— Eléggé türhető?

— Azt hiszem, igen.

— Nincs nagyon vad kinézése?

— Milyen gyermek vagy!

Bizonyos, hogy Lucie nem találta Jakabot nagyon vadnak. Tetszett őszinte, nyilt modora, kellemes előadása s az a sajátságos rajongása a természet iránt. Elgondolta, milyen boldogan élhet ő otthon, mig atyja összeházasitja valakivel, a kit bizonyosan szeretni is fog . . . Ez a gondolat kissé nehezére esett Lucienek.

Különben mit törődjék ő vele? Hiszen rövid idő mulva visszatér Amerikába, hogy sohse' lássa többé . . .

Ide s tova két hónapja volt már Dubreuil Jakab Balnyban, de Ledoux urral folyamatban levő ügyeit még mindig nem fejezhette be s bár sietnie kellett volna haza atyjához, de nem merte a jegyzőt nagyon sürgetni.

Az elutazás gondolata elrettentette.

Jakab és Lucie rendesen majdnem az egész napot együtt töltötték. Ledoux ur sokkal inkább el volt foglalva, hogy sem a fiatalokkal sokat foglalkozhatott és társalgásukban részt vehetett volna.

Lassanként érintkezésük bizalmasabb jelleget öltött, a gyöngéd barátság egy neme füzte őket össze s ugy éltek együtt, mint két jó pajtás, kiknek nincs mit titkolniok egymás előtt.

Mégis egyszerre mintha valami változás állott volna be viselkedésükben, beszélgetésükben talán kevesebb volt a közvetlenség, a nyiltság. Lucie gyakran, mintha félt volna, hogy Jakabbal egyedül lesz, délelőtt elment Mártával sétálni, délután pedig meglátogatta Bernardékat, vagy Frémontékat, a hol ismét találkozott ugyan Jakabbal, de jelenléte itt kevésbbé feszélyezte.

Mindezideig Lucie nem próbálta még magának megmagyarázni azt az érzést, a mit benne Jakab keltett. Maga sem tudta miért, miért nem, de ha Jakab egy kissé késve érkezett, nyugtalan, izgatott, türelmetlen lett s mikor jól ismert léptéit meghallotta, eddig ismeretlen érzés vett rajta erőt, a szive erősen dobogott, arcza kipirult, mit hiába igyekezett elrejteni.

Ha Jakab elutazására gondolt, nagy szomoruság vett rajta erőt és sirni szeretett volna, ha eszébe jutott régi magányos, elhagyatott élete, melyet folytatni lesz kénytelen ezután is kénytelen. Mily hoszuak voltak neki a napok egyedül a nagy üres házban, hol nem fogja többé Jakabot látni, nem fogja szavát hallani . . .

A nélkül, hogy sejtett evolna Lucie, szerette Jakabot; az, a mit ő eleinte testveri szeretetnek vett, nem volt más, mint szerelem.

(Folyt. köv.)

Az esztergomi ünnepségek.

Esztergom, aug. 14. (S. t. t.) A város ünnepi diszben pompázik. A házak fel vannak lobogózva. Főpapok és más országos notabilitások szakadatlanul érkeznek. A kormány tagjai délután érkeznek a király képviseletében megjelenő Frigyes főherczeg előtt. A hatóságok Frigyes főherczeget Nánán, a kormány tagjait pedig a füzitői állomáson fogják fogadni. A primási palotában, a hol a király képviselője megszáll, az uralkodóház lobogóját tüzik ki. Fekete-sárga szin egyáltalában sehol sem lesz. A primás minden eseményről jelentést kiván. A főpapság részéről Komlóssy Ferencz, Rószival István és Csernoch János kanonokok fogadják a főherczeget a nánai állomáson.

Frigyes főherczeg megérkezése.

Esztergom, augusztus 14. (Saj. tud. táv.) Délután 4 órakor robogott be a vonat, melyen Frigyes főherczeg érkezett, a kit az érkezésnél *Andrássy* alispán meleg szavakban üdvözölt, melyre a főherczeg megköszönve a szives fogadtatást, röviden válaszolt. Hosszu kocsisorban bevonultak a városba s a nagy téren a püspöki kar élén nagyszámu elegáns közönség várta az érkező főherczeget.

Esztergom, aug. 14. (Saját tud. táv.) Frigyes főherczeget továbbá a pályaudvaron *Széll* Kálmán miniszterelnök kormánya élén fogadta. A pályaudvaron a főherczeg Széllel halkan beszélgetett, azután Széll bemutatta a küldöttségeket. A főherczeg a miniszterelnök kiséretében négyes udvari fogaton a primási palotába hajtatott, a hol a lépcsőháznál a primás teljes biboros ornátusban fogadta. Ezután a primás karöltve bevezette a főherczeget ako sztályába. Tiz percz mulva a főherczeg meglátogatta a biboros herczegprimást udvari papsága körében, később pedig visszavonultak.

Miniszterek az ünnepélyen.

Esztergom, aug. 14. (Saját tud. táv.) *Wlassics*, *Plósz és Lukács* miniszterek, továbbá *Gromon* államtitkár még a reggeli vonattal érkeztek Esztergomba. *Széll* Kálmán miniszterelnök *Darányi* Ignácz minisztertársa kiséretében délután két órakor érkezett s a pályaudvaron *Andrássy* alispán üdvözölte, a primási palotában pedig maga a biboros herczegprimás fogadta a minisztereket.

A délutáni ünnepségek.

Esztergom, aug. 14. (Saját tud. távirata.) Délután 5 órakor kezdődött a *Széchenyi*-téren az uj Szentháromság szobrának megáldása, mely ünnepségen óriási közönség vett részt. Jelen voltak a szertartásnál a főherczeg, püspökök, miniszterek és notabilitások, a kik a diszsátorban foglaltak helyet. Öt óra után érkezett *Frigyes* az ünnepség szinhelyére, a hol Gotterhalte-val fogadták, *Rimely* Károly dr. beszterczebányai püspök pedig üdvözlő szavakkal fogadta. Beszéde után az uj Szentháromság szobrát megáldotta, a mikor a kirendelt diszszázad

sortüzet adott. Ezzel az ünnepség véget ért.

Küldöttségek a főherczegnél.

Esztergom, aug. 14. (Saját tud. táv.) Az uj *Szentháromság* szobor megáldása után a főherczeg a küldöttségeket fogadta. A klérus küldöttségét *Vaszary* Kolos herczegprimás vezette, a ki a klerus nevében üdvözölte a főherczeget. A főherczeg a primás szavaira a következőket felelte: »Őszinte örömmel jelentem meg Ő Felsége legmagasabb megbizásából a mai ünnepen. A katholikus klerus hódolatát, királyához való odaadó ragaszkodásának kifejezését, mely a magyar nemzetnek őseitől öröklött hagyományos erényét képezi, őszinte köszönettel és örömmel Ő Felsége szine elé fogom juttatni. Biztositom Eminenciádat, hogy Ő Felsége királyi kegyelmében hódolatukat kegyesen fogja fogadni.

Diszebéd a főherczeg tiszteletére.

Esztergom, aug. 14. (Saját. tud. táv.) Este 6 órakor Frigyes főherczeg tiszteletére diszebédet tartottak, mert a holnapi ünnepi ebéden nem lesz jelen. Pohárköszöntőt sem mond, holott várták. Hogy miért, eddig nem tudják.

Esztergom, aug. 14. (Saját tud. táv.) A diszebéden a vendégek magyar étlap szerint étkeztek. Az asztalfőn *Frigyes* főherczeg, tőle jobbra *Széll* miniszterelnök balján *Császka* érsek, szemben a főherczeggel a primás, jobbra és balra pedig *Plósz* és *Lukács* miniszterek és a többi államférfiak foglaltak helyet. A főherczeg a diszebéd alatt nagyon jó kedvü volt.

A város kivilágitása.

Esztergom, aug. 14. (Saj. tud. táv.) A diszebéd után a főherczeg kocsira ült és megnézte a kivilágitást. Az egész város nagy fényárban uszott. A várhegy ormán lámpákból óriási kereszt volt csinálva, továbbá a bástya oldalán levő Szent István-kápolna volt kivilágitva s a Bazilika környéke lángtengerben uszott.

A város utczái is szépen ki voltak világitva, az apáczák háza kivilágitott szentképekkel tündökölt, csak egyedül a városháza volt a legszegényesebben kivilágitva.

TAVIRATOK.

Körber a királynál.

Ischl, aug. 14. (Saját tud. távirata) Ő Felsége ma délelőtt Körber osztrák miniszterelnököt külön kihallgatáson fogadta.

Egy iró halála.

Budapest, aug. 14. (Saj. tud. táv.) *Papp* Dániel, a kiváló iró és a képviselőház naplójának a segédszerkesztője ma agyhártya gyulladásban meghalt.

Salisbury beteg

London, aug. 14. Salisbury tegnap este orvosai tanácsára Schluchtba, a Vogézekbe utazott, a hol egy hónapot szándékozik tölteni. Salisbury onnan fogja intézni tárczája ügyeit.

A spanyol parlament megnyitása.

San-Sebastian, aug. 14. (Saj. tud. táv.) A régens-királyné Madridba való visszatérése előtt dekrétumot fog aláirni, a melylyel a parlamentet november elejére összehivja.

KOZGAZDASAG.

Uj részvénytársaság Nagyváradon. Az eddigi »Nagyvárad-szőllősi gőzsörgyár« czég, mely Löwy Ignácz és Löwy Berta tulajdonában Pecze-Szőllősön müködött, részvénytársasággá alakult át. Az uj társaság czime »*Hungária serfőzde és malátagyár részvénytársaság*«, az igazgatóságban benne van Nagyváradról többek között *Fleischacker* Gyula, a felügyelő bizottságban *Markovits* Sándor és *Kandel* József; elnöke *Löwy* Lipót bécsi sörgyáros. Ezzel a nagyforgalmu s a kereskedelem terén olyan fontos iparvállalat további üzemben maradása biztositva van. A czégbejegyzési kérvényt a napokban adta be dr. *Gyémánt* Jenő ügyvéd.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1900. aug. hó 14-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.80—13.20. Kétszeres buza 11.40—10.80. Rozs 12.——11.—. Arpa 11.——10.—. Zab 9.40—9.—. Tengeri: 14.—.—13.20. Borsó 34.—. Lencse 36.—. Bab 13.80. Köleskása 24.50. Burgonya 7.40. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 25.—. fehérkenyér liszt 24.—, barnakenyér liszt 21.—. széna fuvarral 4.—, szalma 1.— Szalonna 108.—, 6 kiló zsup-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.86. Lámpaolaj —.82. 1 liter ó-bor 1.20. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80. Szesz 2.—. 1 mm. kősó 21.50, nyers fagyu —.48. olvaszt. fagyu 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—.—, magyar gyapju —.—.—. Egy hektoliter ó-bor 64.—, uj bor 44.—, mész 2.10, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 24.—. köles —.— repcze —.—, dió —.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 1.12, sertéshus 1.—4, juh-hus 64, veres hagyma 14, fog-hagyma 30, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 18. Egy liter kőolaj 40, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1900. évi aug. hó 14-ről. Tiszta buza körülbelül 2600 hltr, kétszeres buza 550 hltr, rozs 900 hltr, árpa 660 hkl. zab 700 hltr, tengeri 220 hltr, burgonya 450 hitr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 110 drb, félhizott 150, sovány 280, süldő 440, malacz 570, hizott marha 18, jármas ökör 370 fejős tehén 210, borju 200, bivaly 12, juh és kecske 60, ló 397.

Marha ártáblázat 1900. aug. hó 14-ről. Egy pár első rendü jármas ökör 650—720, egy pár másodrendü jármas ökör 500—630, egy pár harmadrendü jármas ökör 280—480, 1 drb fejős tehén 100—250. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 156—236. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 124—190. 2 drb. veres borju 28—50, 1 drb. fél éves borju 38—48, 1 drb egy éves borju 50—78, két éves borju 72—176. 1 drb hizott sertés 86—140, 3 pár fél éves 28—36, 1 pár egy éves sertés, 40—66, 1 pár két éves sertés 64—140. 1 drb igás ló 160—320, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 28—36. 1 pár bojubőr 10—20, 1 pár lóbőr 8—22.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 14.

Osztrák hitel	664.—
Magyar hitel	682.—
Államvasut	655.—
Rimamurányi	515.—
Magyar jelzálog	428.—
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Határidők.

Budapest, aug. 14.

Buza októberre	7.84
Buza juniusra	8.22
Tengeri	6.36
Rozs okt.	7.10
Zab okt.	5.39
Káposzta, repcze, aug.	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. aug. 14-én.

Magyar aranyjáradék 4%	96.—
Magyar koronajáradék	90.96
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	100.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	99.60
Magyar keletivasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	91.10
Italmérési jog megváltási kötvény	97.25
Horváth-szlavón földtehermentesi kötvény	92.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	158.50
Tiszaszabályozásés szegedi sorsjegyek kölcsön	138.50
Osztrák járadék papirban	97.50
Osztrák járadék ezüstben	97.—
Osztrák járadék aranyban	96.25
Osztrák korona járadék	97.40
Osztrák államsorsjegyek	133.—
Osztrák magyar bankrészvény	17.60
Magyar hitelbankrészvény	682.—
Osztrák hitelintézet részvény	663.50
Párisi vista	96.55
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.34
Németbirodalmi márka	118.46
London vista	242.80
20 márkás arany	23.67

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NAGYVÁRADI KERESKEDELMI CSARNOK.

A Nagyváradi Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek végbizonyitványa **egyévi önkéntesi katonai szolgálatra** jogosit és melynek eddig végzett tanulói legelsőrendü kereskedő, gyári, bankáriés pénzintézeti czégeknél, posta-távirdai, vasuti és egyébb közhivatalokban nyertek alkalmazást, **1900. szeptember hó 1-én 13-ik évfolyamát** nyitja meg.

Az intézetet a mult iskolai évben 120 tanuló látogatta, köztük 47 vidéki, kiknek **jó családoknál való elhelyezése** ügyében az iskolaigazgató készséggel jár a szülők kezére.

Minden iránt tájékoztató évi jelentés levelezőlapon tett kérésre azonnal megküldetik.

Nagyvárad, 1900. julius hó.

Dr. Hoványi Géza,
iskolabizottsági elnök.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.